

Vonne van der Meer: *De vrouw met de sleutel*

Jubileum

25 jaar schrijven heeft bij Vonne van der Meer een respectabel aantal romans en verhalenbundels opgeleverd. Na haar bekering tot het rooms-katholicisme (1994) verbreedde haar publiek zich. Hoewel een deel van de recensenten moeite had met het in hun ogen belerende christelijke vingertje van een christelijke moraal, bleek dat de lezers daar anders over dachten. Haar boeken vinden nog steeds gretig aftrek. *De vrouw met de sleutel* is haar jubileumboek.

Korte inhoud

De ik-persoon in dit boek, Nettie, is een weduwe die vanwege slecht financieel beleid van haar man moet zorgen voor een inkomen. Ze heeft tijdens haar huwelijk nooit gewerkt en het kost haar moeite te bedenken wat ze zou willen en kunnen. Ze besluit zich aan te bieden als voorlezer en 'instopper'. De klanten die ze krijgt zijn zeer divers. Ze beschrijft ze in dit dagboek op de manier zoals ze hen langzaam leert kennen. Haar hele leven komt te staan in dienst van haar baan, ze beschrijft uitvoerig op welke wijze ze een tas voor de boeken aanschaft en wat er gebeurt als die (te) snel kapot gaat. Klant Jaap, met een vrouw in een instelling, schrijft ze snel af als ze haar fantasie over de striemen op z'n rug niet kwijt kan raken. Andere klanten kom je alleen tegen in haar klantenlijstje dat enkele keren terugkomt. Sommige klanten spelen een grote rol: Olivia, stewardess en ongelukkig, ze doet een poging tot zelfmoord maar wordt door Nettie die te vroeg is, ontdekt. Verder Michaël, een eenzame man met seksuele frustraties. Nettie raakt verliefd, maar de tips die ze hem geeft, zorgen ervoor dat hij een jongere vrouw vindt die een blijvertje lijkt te zijn. En een meisje van elf, Renée. Haar ouders zijn ten einde raad, want ze komt haar kamer niet meer af. Nettie doorbreekt het pantser, helpt het meisje na te denken over verhalen en krijgt haar voor 'research' het huis uit. Als lezer kom je deze verhalen stukje bij beetje te weten. Na de zelfmoordpoging van Olivia raakt Nettie zo van streek dat ze geruime tijd zo hees is, dat ze haar werk niet meer kan doen. Wanneer de heesheid genezen is, is er veel veranderd in de levens van de drie belangrijkste klanten. Aan het eind van het boek is Nettie zover dat ze haar kinderen wil vertellen wat ze heeft meegemaakt.

Verdieping

Het boek is geschreven als een dagboek. Toch is de structuur opvallend. Er zijn elf hoofdstukken, onder nummer 1 staat als opschrift 'Dodenmars' en verder staan er regelmatig namen van maanden als opschrift. Het boek loopt van juli tot eind maart: Pasen. In dit boek komen we ook diverse 'raamvertellingen' tegen: als Nettie voorleest, krijg je als lezer soms ook het hele verhaal mee te lezen. Dit gebeurt bij Olivia 'De laatste hond', bij Michaël 'Water, water' en bij Renée die haar eigen levensverhaal aan Nettie laat lezen.

Literaire kwaliteit

Het meisje dat niet naar school wil, komt levensecht uit de verf. De andere personages, ook Nettie zelf, krijgen niet heel veel diepgang.

Dat Van der Meer houdt van korte verhalen, blijkt hier opnieuw, het boek vertoont qua opzet gelijkenis met de eilandenserie.

Opvallend is dat het in dit boek ook gaat over het schrijven. In de gesprekken van Nettie met Renée die boeken wil schrijven, gaat het over hoe je een goed plot bedenkt, hoe je een verhaal verzint, hoe belangrijk is het dat een verhaal realistisch is. Nettie verzint ook voortdurend verhalen aan de hand van details die ze opneemt en de lezer krijgt lessen mee over verhalen als Nettie die bespreekt met haar klanten.

In het boek zitten heel wat verwijzingen naar literaire verhalen, zelfs ook naar haar eigen boek 'Ik verbind u door'.

Ethisch oordeel

Intrigerend is het verhaal zeker. Wat overkomt een vrouw die zich op deze manier aanbiedt? Wie Vonnegut kent, weet dat seksualiteit er een rol in zal spelen ook als er in de advertentie staat 'geen seks. bedoeling'. En inderdaad Michaël heeft nog nooit een vrouw lang weten te houden en wil van Nettie weten hoe hij zich in bed moet gedragen. De expliciete beschrijvingen van Netties gesprekken met Michaël zijn onnodig sensueel en overbodig.

Ronduit weerzinwekkend is het verhaal 'Water, water' dat Nettie voorleest en volledig opneemt, een verhaal over 'stront, anus, poep' waar Nettie het zelf warm van krijgt. Het had de lezer bespaard mogen blijven.

Mooi is de relatie die Nettie ontwikkelt met Renée, het meisje dat niet meer naar school wil. Langzaam krijgt ze het vertrouwen van dit beschadigde meisje en aan het slot van het boek vertelt ze haar over de Bijbel en over Christus en Zijn vergevende liefde aan het kruis. Dat het dan bijna Pasen is, moet wel symbolische betekenis hebben. Nettie is als het ware 'opgestaan' ze is zichzelf geworden en wil haar ontwikkeling delen met haar kinderen.

Een aanrader? Dat niet direct. Er zitten mooie passages in, maar er wordt je te veel voorgeschoteld dat je graag zou missen.